

CULTUUR+ONDERNEMEN

Toolbox 6 – Wat zijn Social Impact Bonds (SIB's)?

Social Impact Bonds zijn een relatief nieuwe vorm van het financieren van sociale doelstellingen. Het belangrijkste is het behalen van een meetbare sociale doelstelling, bijvoorbeeld het verminderen van recidive van jonge gevangenisbewoners of een banen ontwikkelen voor een specifieke groep met afstand tot de arbeidsmarkt. Hoe specifiek de doelgroep en doelstelling hoe beter, want hoe beter meetbaar.

Er zijn in principe drie partijen bij betrokken bij een Social Impact Bond (SIB):

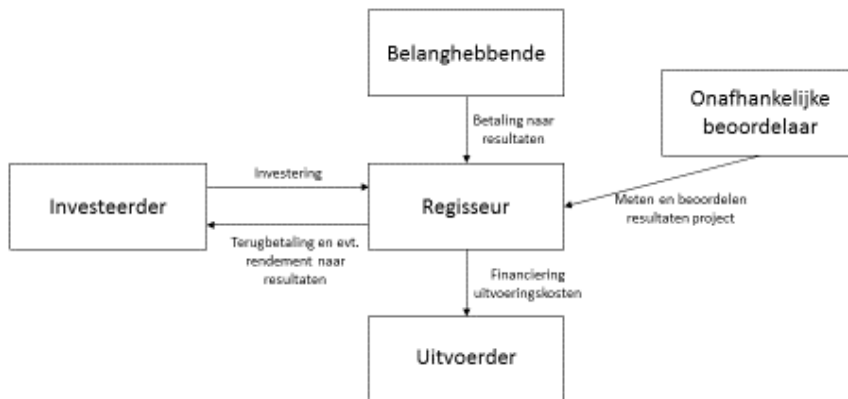
1. Een uitvoeringsorganisatie die door haar activiteiten de doelstelling behaalt.
2. Een financier (of meerdere) die de activiteiten van de uitvoeringsorganisatie (voor)financiert en (sociaal) rendement wil behalen.
3. Een overheid die de financier betaalt op basis van gehaalde resultaten uit de besparingen op haar uitgaven (bijvoorbeeld minder uitgaven aan gevangenen of uitkeringen).

De overheid betaalt via dit mechanisme voor positieve maatschappelijke effecten (minder recidive, minder werkloosheid) in plaats van uitgaven aan negatieve maatschappelijke situaties (werkloosheid, hoge bezetting gevangenis). En de overheid betaalt pas als er succes geboekt wordt. Dit mechanisme kan heel goed gebruikt worden bij het opschalen van lokale en kleine succesvolle initiatieven die de middelen missen om op een grotere schaal te gaan werken.

Er zijn financiers nodig die een sociaal rendement van zo'n groot belang vinden dat zij hiervoor een risico willen lopen. Want zonder het beoogde resultaat, lijden zij verlies. Het rendement dat zij krijgen is lager dan gemiddeld, terwijl het risico hoger is dan gemiddeld. Veelal zijn dit private fondsen met een sociale doelstelling en/of kapitaalkrachtige bedrijven die dit doen vanuit hun MVO-doelstelling (maatschappelijk verantwoord ondernemen). Om een SIB werkend te krijgen zijn naast deze drie partijen vaak nog anderen nodig. Ten eerste een intermediair die alle partijen en doelstellingen en financiers aan elkaar koppelt. De intermediair vormt de schakel tussen een betrokken overheid, mogelijke financiers en uitvoerders. Ten tweede een onafhankelijke beoordelaar die erop toeziet dat op een goede manier de resultaten gemeten worden volgens de doelstelling, het afgesloten prestatiecontract en de afgesproken meetmethoden, zodat duidelijk is wanneer het resultaat wel of niet gehaald wordt.

Het woord Bonds bij SIB's kan voor verwarring zorgen, omdat het niet om obligaties gaat. Het is een sociaal prestatiecontract met een risico-dragende investeerder/financier. In de begintijd in de Verenigde Staten is er wel sprake geweest van obligaties, vandaar de term.

Schema van een Social Impact Bond

Social Impact Bonds in het buitenland

In andere landen is ervaring opgedaan met SIB's: in de Verenigde Staten, Canada, Australië en met name in Groot-Brittannië. In Groot-Brittannië zijn sinds 2010 zo'n 17 SIB's in uitvoering en 15 in ontwikkeling. Het merendeel hiervan komt voort uit twee overheidsfondsen, de een gericht op werkgelegenheid, de ander op welzijn. Het totale aantal SIB's wereldwijd is ongeveer 44 (medio 2015) en er komt bijna elke maand een bij. Het is dus een zeer recente ontwikkeling als financieringsvorm. Onderwijs, werkgelegenheid, justitie en welzijn vormen de beleidsterreinen voor vrijwel alle SIB's. In het Verenigd Koninkrijk wordt het investeren in SIB's bevorderd door een fiscaal gunstige regelingen. Individuen die investeren in een SIB krijgen zowel investeringsaftrek als vrijstelling voor vermogenswinsten die uit het resultaat van een SIB kunnen komen.

Social Impact Bonds in Nederland

In Nederland zijn tot nu toe (januari 2016) drie SIB's afgesloten, twee in Rotterdam en twee in Utrecht. De eerste in Rotterdam gaat over het begeleiden van jongeren naar werk met ABNAMRO en StartFoundation als financiers met een investering van 680.000 €. De tweede is meteen een heel grote, met een totaal mogelijke waarde van 13 miljoen €. Daarbij gaat het om het in vijf jaar begeleiden van 750 mensen met afstand tot de arbeidsmarkt naar werk. Het is een samenwerking tussen de gemeente Rotterdam, Deloitte, Fonds DBL (financier), Social Impact Finance (regievoerder) en AM&Pgroep (uitvoerder). In Utrecht is in april de overeenkomst getekend voor een SIB waarin 250 jongere werkzoekenden de komende vier jaar worden begeleid naar werk. Hier is het een samenwerking tussen de gemeente Utrecht, Rabobank Foundation en Start Foundation als financiers en the Colour Kitchen (horeca opleiding) met een investering van 734.000 €. Een tweede in Utrecht is afgesloten analoog aan de eerste in Rotterdam.